

รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี*

DEVELOPMENT MODEL FOR EFFECTIVE BUDGET MANAGEMENT OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN UBON RATCHATHANI PROVINCE

อุบลกาญจน์ อมรสิน, บุญตัน ดอกไธสง, สมาน งามสนิท

Ubolkan Amornsytin, Boonton Dockthaisong, Sman Ngamsnit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: su_phanida@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณ และเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ทั้งเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม และเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ คุณภาพของงาน ปริมาณงาน ค่าใช้จ่าย และเวลา 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA ประกอบด้วย การปฏิบัติตามแผน การปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบ การวางแผน และหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความมุ่งมั่น) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง) ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้ ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา ค่าใช้จ่าย โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; การบริหารจัดการงบประมาณ; ประสิทธิภาพ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี

*Received August 17, 2023; Revised August 24, 2023; Accepted August 26, 2023

Abstract

Objectives of this research paper were to study effective budget management, to study factors affecting budget management and to present a model for developing efficient budget management of local Administrative Organizations in Ubon Ratchathani Province, conducted with the mixed research methods. The quantitative method collected data with questionnaires and the qualitative method collected data by in-depth interview with key informants.

Findings were as follows: 1. Efficiency in budget management of local Administrative Organizations, by overall was at a high level, namely quality of work (Quality), workload (Quantity), expenses (Costs) and time (Time). 2. Factors affecting budget management of local Administrative Organizations were found that management According to the PDCA process, consisting of the implementation of the plan. Improvement, inspection, planning, and the Four Principles of Iddhipada, consisting of Chanta (satisfaction), Viriya (perseverance), Chitta (focused thinking), and Vimamsa (contemplation), influenced effective management of budget administration of local Administrative Organizations in Ubon Ratchathani Province with statistically significant level at the 0.05. 3. The model for developing efficient budget management of Ubon Ratchathani Provincial Local Administrative Organizations was as follows: Efficiency in budget management in 4 aspects, consisting of quality of work (Quality), workload (Quantity), time (Time) Expenses (Costs) by applying the 4 Iddhipada principles to increase efficiency in budget management, consisting of Chanta (Satisfaction), Viriya (Perseverance), Chitta (Concentrated Thought), Vimamsa (Contemplation).

Keywords: Development Model; Budget Management; Effectiveness; Local Administrative Organizations in Ubon Ratchathani Province

บทนำ

คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ได้รับรวบรวมประเด็นปัญหาอุปสรรคในการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้ 1. ปัญหาเรื่องห้วงเวลาในการจัดทำของงบประมาณของส่วนราชการ และแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกัน โดยปกติการจัดทำของงบประมาณของส่วนราชการ จะมีการจัดทำล่วงหน้าตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ในขณะที่แผนพัฒนาท้องถิ่นจะจัดทำจากแผนชุมชนขึ้นมาตามลำดับเป็นแผนประจำปี การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความล่าช้า โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดจัดทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนเริ่มปีงบประมาณ และจัดทำแผนดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีนั้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่การจัดทำงบประมาณของทุกส่วนราชการเสร็จแล้วและอยู่ระหว่างนำเสนอต่อรัฐสภา 2. การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะต้องมีประกาศของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติ คือ ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) เป็นประกาศปีต่อปี และมีความล่าช้า เช่น ปี 2558 ประกาศในเดือนตุลาคม, ธันวาคม และเดือนกุมภาพันธ์ (ประกาศ 3 ฉบับ) 3. ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนถึง 7,853 แห่ง ซึ่งมากเกินไปและส่วนใหญ่เป็นท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กทำให้มีต้นทุนในการจัดบริการสาธารณะสูง และหน่วยงานท้องถิ่นประเภทเดียวกันมีจำนวนประชากรต่ำสุดและสูงสุดที่ต่างกันมาก 4. รายการก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการปรับแก้รูปแบบรายการให้เหมาะสมกับพื้นที่ เนื่องจากในการเสนอโครงการพร้อมรูปแบบรายการมาในค่าของงบประมาณของ อปท.แต่ละแห่งอ้างอิงแบบมาตรฐานและราคากลางที่สำนักงานประมาณและกรมบัญชีกลางกำหนดไว้ แต่ในทางปฏิบัติในพื้นที่จริงไม่สามารถดำเนินการได้ต้องมีการปรับแก้ไขแบบ ซึ่งขีดความสามารถในการออกแบบหรือปรับแก้ไขแบบของบุคลากรในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีไม่เพียงพอ จึงชะลอการดำเนินการประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างโครงการไว้เพื่อรอให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดดำเนินการ ซึ่งในส่วนนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นผู้เร่งรัดสั่งการให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเร่งดำเนินการปรับแก้ไขรูปแบบรายการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหา 5. เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้จัดเก็บเองเพียงร้อยละ 9 จากสัดส่วนรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับ และการจัดเก็บรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ยังขาดประสิทธิภาพ 6) ในปัจจุบันการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งยังไม่มีกรมควบคุมทั่วถึง จะพบเพียงรายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งได้ไปทำการสุ่มตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งเท่านั้น

แต่ก็ยังตรวจสอบได้เป็นจำนวนไม่มากนัก และยังไม่มีข้อกำหนดมาตรการใด ๆ ให้ท้องถิ่นดำเนินการ (คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง สถาบันบัญญัติแห่งชาติ, 2558)

ดังนั้นในการศึกษารั้งนี้จะเป็นการศึกษาจัดรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อจะได้แนวทางการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและเพื่อที่จะได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่จะได้ใช้ประโยชน์กับงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวโดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 391 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 198 ตัวอย่าง

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน กลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 4 คน กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน รวมจำนวน 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA 3. หลักอริยบท 4 และ 4. ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือโดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 198 ตัวอย่าง และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ คุณภาพของงาน (Quality) ($\bar{X}=3.61$) รองลงมาคือ ปริมาณงาน (Quantity) ($\bar{X}=3.60$) ค่าใช้จ่าย (Costs) ($\bar{X}=3.59$) และเวลา (Time) ($\bar{X}=3.57$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.891	.183		4.877**	.000
การปฏิบัติตามแผน (D)	.287	.061	.338	4.676**	.000
การปรับปรุงแก้ไข (A)	.244	.064	.267	3.835**	.000
การตรวจสอบ (C)	.232	.086	.238	2.692**	.008
การวางแผน (P)	.164	.062	.210	3.106**	.002

Multiple R= .739c R Square = .546 Adjusted R Square = .539 Std. Error = .425

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ การปฏิบัติตามแผน การปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบ การวางแผน ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .539 แสดงว่า การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 53.9 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = .891 + .287D + .244A + .232C + .164P$$

$$ZY = .338ZD + .267ZA + .238ZC + .210ZP$$

สมมติฐานที่ 2 หลักอทิบาท 4 อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หลักอทิบาท 4 ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

หลักอทิบาท 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.250	.123		2.031*	.043
ฉันทะ (ความพอใจ) (ltthi1)	.330	.073	.300	4.541**	.000
วิริยะ (ความเพียร) (ltthi2)	.227	.075	.216	3.032**	.003
จิตตะ (ความคิดมุ่งไป) (ltthi3)	.218	.064	.204	3.383**	.001
วิมังสา (ความไตร่ตรอง) (ltthi4)	.129	.060	.121	2.134*	.033

Multiple R= .778d R Square = .606 Adjusted R Square = .601 Std. Error = .539

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีทั้ง 4 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดมุ่งไป) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง) ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .601 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 60.1 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .250 + .330Itthi1 + .227Itthi2 + .218Itthi3 + .129Itthi4$$

$$ZY = .300ZItthi1 + .216ZItthi2 + .204ZItthi3 + .121ZItthi4$$

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้ ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพของงาน (Quality) ปริมาณงาน (Quantity) เวลา (Time) ค่าใช้จ่าย (Costs) โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1) ฉันทะ (ความพอใจ) โดยบุคลากรมีความรู้และชอบในงานงบประมาณ รวมทั้งปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ 2) วิริยะ (ความเพียร) โดยบุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมุ่งคุณภาพของงานด้านงบประมาณ 3) จิตตะ (ความคิดมุ่งไป) โดยบุคลากรทำงานด้วยความทุ่มเท ใส่ใจอย่างดีเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ 4) วิมังสา (ความไตร่ตรอง) โดยวัดประเมินผลการปฏิบัติ พัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ และมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีหลักการบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA เป็นฐาน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ คุณภาพของงาน (Quality) โดยประชุมวางแผนปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณขององค์กร พัฒนาบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญของงานงบประมาณ สามารถตรวจสอบได้และพัฒนาหรือปรับวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือ ปริมาณงาน (Quantity) โดยดำเนินการเสร็จตามที่กำหนดในแผนงานหรือเป้าหมาย จัด

อัตราค่าจ้างที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม ค่าใช้จ่าย อันดับสามคือ ค่าใช้จ่าย (Costs) โดยใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ประหยัด มีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและประชาชน และเวลา (Time) โดยดำเนินการตรงตามเวลา ตามแผนอย่างเป็นระบบ บริหารงานตรงตามเวลา ใช้เวลาอย่างเหมาะสม มีการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ธัช แสนสุข (2558) ที่พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการบูรณาการ ดังนี้ 1. ด้านการวางมาตรการรักษาความปลอดภัย คือ ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่รักในงานที่ทำผูกสัมพันธ์ใจรักในบุคคลสำคัญที่เรา รักษา 2. ด้านการรวบรวมข่าวสาร คือ มีใจรักในการสืบสวนหาข่าว พยายามรวบรวมข่าวสารที่มีผลกระทบต่อบุคคลสำคัญ 3. ด้านการวางแผนสำรวจล่วงหน้า คือ ฝึกอบรมให้รู้ และเข้าใจแผนล่วงหน้าที่ได้วางไว้แล้ว พยายามทำตามแผนที่ได้วางไว้แล้วให้บรรลุเป้าหมาย 4. ด้านการใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ ส่งเสริมให้ใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้คุ้มค่าในงานที่ทำ รักในหน้าที่ 5. ด้านขบวนยานพาหนะ คือ ต้องฝึกอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจในรูปขบวนของบุคคลสำคัญเพื่อที่จะพาบุคคลสำคัญหนีให้รอดปลอดภัยจากภัยคุกคาม 6. ด้านเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย คือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี 7. ด้านการให้ความร่วมมือจากตัวบุคคลสำคัญ คือ บุคคลสำคัญต้องมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในระบบการรักษาความปลอดภัย และให้ความสำคัญแก่ตัวเจ้าหน้าที่ผู้รักษาความปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูนนทกิจโกศล (สิริชัย สิริขโย) (2563) ที่พบว่า สภาพทั่วไปของการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี ด้านการวางแผน มีการวางแผน ดำเนินการ วางแผนบุคลากร วางแผนด้านงบประมาณ วางแผนสร้างเครือข่าย และวางแผนด้านวัสดุ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และตรวจสอบความโปร่งใส ด้านการปรับปรุงแก้ไข มีการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่อง ปรับปรุงพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพ และปรับปรุงมาตรฐาน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามผลการวิจัยคือ การปฏิบัติตามแผน การปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบ การวางแผน ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .539 แสดงว่า การบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

ได้ร้อยละ 53.9 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิจิตต์ ธีรวิโส (2559) ที่พบว่า การปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสงฆ์ให้มีการให้มีประสิทธิภาพ ใช้หลัก Deming Circle Theory : PDCA ประกอบด้วย P (Plan) มีการวางแผน เตรียมความพร้อม D (Do) มีการลงมือปฏิบัติ ดำเนินการให้เป็นไปตามแผน C (Check) มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน A (Act) มีการปรับปรุงแก้ไขตามแผนงานนั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนมณี ศิลาณกิจ (2563) ที่พบว่า บริหารจัดการด้วยระบบวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพตามเกณฑ์การประเมินรางวัลคุณภาพระดับองค์กร และการบริหารโรงเรียนมีปัญหาในด้านการตรวจสอบไม่เป็นปัจจุบัน

2. ด้านหลักอภิยา 4 ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดมุ่งไป) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง) ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .601 แสดงว่า หลักอภิยา 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 60.1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา (2562) ที่พบว่า แนวทางการใช้หลักอภิยา 4 คือจากการสัมภาษณ์ด้านฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรใช้ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่พิจารณาในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอย่างรอบครอบและทำการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความจริงใจในการบริหารจัดการท้องถิ่นและสร้างเสริมความรับผิดชอบในตัวบุคลากรด้านจิตตะ (ความตั้งใจในสิ่งที่ทำอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความเสียสละตั้งใจในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ขององค์กรเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการเสริมสร้างความเข้าใจ และด้านวิมังสา (ความไตร่ตรองหาเหตุผล) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรใช้สติกำกับในการควบคุมอารมณ์ในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบร่วมกันเสริมสร้างลักษณะนิสัยในทางบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปริชา เขมณนโท (เหล่าทวีคุณ) (2561) ที่พบว่า ฉันทะ การทำงานได้ดีต้องทำเพราะใจรักพอใจมีความพากเพียร อดทน เอาใจใส่ ไตร่ตรอง ปรับปรุงแก้ไขการทำงานอยู่ตลอดเวลา ให้ความสำคัญกับงานที่ได้รับมอบหมายโดยคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวม, วิริยะ ความเพียรเป็นสิ่งสำคัญเพราะถ้าขาดสิ่งนี้นานทุกอย่างจะไม่ประสบความสำเร็จ, จิตตะ สนใจใฝ่รู้ ศึกษาข้อมูลหรือหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเองอยู่เสมอ รวมถึงใส่ใจดูแลงานในหน้าที่ทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับงานได้ทุกรูปแบบ เมื่อได้รับมอบหมายงานด้านใดก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วไม่ยัดติด, วิมังสา ไตร่ตรองหาเหตุผลและปรับปรุงระบบการทำงานให้ก้าวหน้า

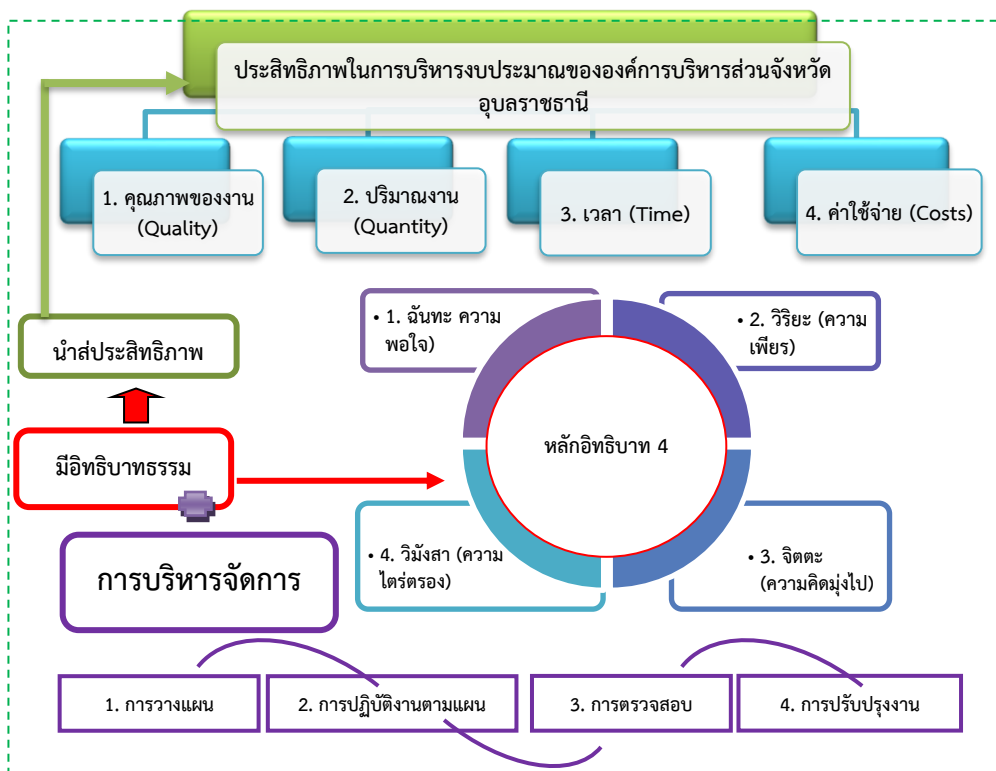
ยิ่งขึ้นไปวิเคราะห์ว่าทำอะไรให้งานก้าวหน้าขึ้นไปและช่วยแก้ไขสิ่งที่ติดขัดหรือขัดขวางการปฏิบัติงาน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอธิบายผลได้ดังนี้ รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้ ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพของงาน (Quality) ปริมาณงาน (Quantity) เวลา (Time) ค่าใช้จ่าย (Costs) โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1. ฉันทะ (ความพอใจ) โดยบุคลากรมีความรู้และชอบในงานงบประมาณ รวมทั้งปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ 2. วิริยะ (ความเพียร) โดยบุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมุ่งคุณภาพของงานด้านงบประมาณ 3. จิตตะ (ความคิดมุ่งไป) โดยบุคลากรทำงานด้วยความทุ่มเท ใส่ใจอย่างดีเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ 4. วิมังสา (ความไตร่ตรอง) โดยวัดประเมินผลการปฏิบัติ พัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ และมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีหลักการบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA เป็นฐาน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุเมฆสมาหิโต (ทวีกุล) (2562) พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตรมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 1.1 ทุนดี ได้แก่ มีภาวะผู้นำและบุคลากรมีคุณภาพ 1.2 กระบวนการดี ได้แก่ การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วม 1.3 สิ่งสนับสนุนดี ได้แก่ งบประมาณมีความพอเพียง และเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย รักหน้าที่ มีความเข้าใจ ใส่ใจในงาน ไม่ประมาทขาดสติ ดำริความพยายาม องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร มี 6 ด้าน ประกอบด้วย บรรลุข้อบัญญัติ จัดเก็บรายได้ เบิกจ่ายพอเพียง ฟังเสียงเครือข่าย แจกจ่ายประโยชน์แก่ส่วนรวม มีส่วนร่วมตามยุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญชัย กุลวัฒนาพร (2564) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ มีองค์ประกอบของการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรม ประกอบด้วยฉันทะ: มีใจรักในการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยและการแปรรูปเป็นพลังงาน วิริยะ: พากเพียรเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติและพื้นที่เสี่ยง จิตตะ: ติดตามตรวจสอบ บุรณะและฟื้นฟู

แม่น้ำสายหลัก และ วิม้งสา: ปรับปรุงแก้ไขระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและการเฝ้าระวัง และต้องมีการพัฒนาการบริหารเป็นส่วนประกอบคือ การพัฒนาโครงสร้างองค์กร การพัฒนากระบวนการ การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายเฝ้าระวังมลพิษสิ่งแวดล้อมด้วย

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ได้ดังนี้
ประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย 1. คุณภาพของงาน (Quality) โดยประชุมวางแผนปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณขององค์กร พัฒนาบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญ

ของงานงบประมาณ มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคลากร กำหนดเป้าหมาย ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ทำงานที่มีระเบียบวินัย สามารถตรวจสอบได้ พัฒนา หรือปรับวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 2. ปริมาณงาน (Quantity) โดย ดำเนินการเสร็จตามที่กำหนดในแผนงานหรือเป้าหมาย จัดอัตรากำลังที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม วางแผนบริหารงานเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมาย เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและเพิ่มทักษะ ควบคุมดูแลงานให้สำเร็จและมีความถูกต้อง ประเมินและตรวจสอบผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ 3. เวลา (Time) โดยดำเนินการตรงตาม เวลา ตามแผนอย่างเป็นระบบ บริหารงานให้ตรงตามเวลา ใช้เวลาอย่างเหมาะสม มีการ บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ คิดวิเคราะห์ปรับปรุงระบบในการทำงาน และสามารถ ทำงานล่วงเวลาเมื่อจำเป็น 4. ค่าใช้จ่าย (Costs) โดยใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ประหยัด ก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและประชาชน ความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ จัด สวัสดิการให้พนักงานนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

นำหลักอิทธิบาท 4 มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณของ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1. ฉันทะ (ความพอใจ) โดยบุคลากร มีความรู้และชอบในงานงบประมาณ รวมทั้งปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มกำลัง ความสามารถ 2. วิริยะ (ความเพียร) โดยบุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมุ่งคุณภาพของ งานด้านงบประมาณ 3. จิตตะ (ความคิดมุ่งไป) โดยบุคลากรทำงานด้วยความทุ่มเท ใส่ใจ อย่างดีเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ 4. วิมังสา (ความไตร่ตรอง) โดยวัด ประเมินผลการปฏิบัติ พัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ และมีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีหลักการบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA เป็นฐาน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณให้เข้าสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตาม ยุทธศาสตร์เพื่อประชาชนอย่างแท้จริงเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด

2. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการ ยกระดับหน่วยงานด้านงบประมาณเข้าสู่ระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Budgeting) เต็ม รูปแบบ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการวางแผน วิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีควรจะได้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานได้แก่ ระเบียบข้อปฏิบัติ ข้อกำหนดหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารแบบฟอร์ม ตัวอย่าง ขั้นตอนการดำเนินงาน บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องติดต่อประสานงาน ด้วย เพื่อให้งานขององค์กรมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและให้ผู้รับหน้าที่ใหม่ได้ศึกษา
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีควรมีการวิเคราะห์สถานการณ์ ภาระงบประมาณ และแนวโน้มงบประมาณหน่วยงาน ตลอดจนจัดเตรียมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการยกระดับขีดความสามารถบุคลากรภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีทัศนคติ ความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการจัดการงบประมาณ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมเข้าไปปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการธิการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง สถาบันบัญญัติแห่งชาติ. (2558). *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัญญัติแห่งชาติ.
- เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2564). *รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ* (ดุष्ฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชนมณี ศิลานุกิจ. (2563). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. *วารสารดุष्ฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 10(1), 43-58.
- พระครูนนทกิจโกศล (สิริชัย สิริชัย). (2563). *รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี* (ดุष्ฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2562). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมวาปี จังหวัดอุดรธานี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 6(5), 2460-2477.
- พระมหาปริชา เขมนนโท (เหล่าทวีคุณ). (2561). *การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิจิต ธีรวิโส. (2559). *การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุเมธ สมชาติโต (ทวีกุล). (2562). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร* (หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พันธุ์ธัช แสนสุข. (2558). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการรักษความปลอดภัยบุคคลสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ* (หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี. (2565). *ข้อมูลบุคลากร*. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2566, จาก <http://ubonlocal.go.th/public/default/index/index>.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row.